

عنوان مقاله:

مطالعه زمینه ها و عوامل موثر بر آستانگی در معماری مسکونی دوره پهلوی

محل انتشار:

فصلنامه معماری شناسی، دوره 6، شماره 26 (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 8

نویسندگان:

فرزانه قاسمی - دانشجوی دکتری پژوهش هنر، پردیس بین المللی فارابی، دانشگاه هنر، تهران، ایران،

سیدسعید سید احمدی زاویه - دانشیار، عضو هیئت علمی گروه پژوهش هنر، دانشکده علوم عالی و مطالعات نظری هنر، دانشگاه هنر، تهران، ایران،

آرزو منشی زاده - استادیار، عضو هیئت علمی گروه معماری، دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه هنر، تهران، ایران،

خلاصه مقاله:

مسئله پژوهش حاضر تغییر مفهوم آستانگی در معماری دوره پهلوی است. آستانگی به عنوان مفهومی ناظر بر مرحله میانی فرایند گذار از موقعیتی به دیگری با دربرداشتن مفهوم انتقال، بنا به اصل برقراری سلسله مراتب عرصه ها میان درون بیرون در شکل گیری محدوده ها/ مکان ها و کنش سکنی گزینی در آن ها به عنوان هدف اصلی معماری جایگاه اساسی دارد و بررسی عوامل و زمینه های آن در مطالعات انواع فضاها به خصوص فضاهای مسکونی که جایگاه سکونت خصوصی و درونی ترین عوالم بشری است، از ضروریات مطالعات فضا در هر دوره است. در این راستا هدف پژوهش حاضر بررسی زمینه ها و عوامل موثر بر تغییر آستانگی با توجه به مفهوم سکونت در معماری دوره پهلوی با تمرکز بر بناهای مسکونی تهران تعیین شده است. همچنین روش پژوهش، توصیفی-تحلیلی و متکی بر مطالعات کتابخانه ای و تحلیل یافته ها بوده است. مهم ترین یافته های پژوهش شامل مجموعه زمینه های اجتماعی و عوامل کالبدی و غیر کالبدی موثر بر تغییر آستانگی و نمودهای آن در معماری دوره پهلوی بوده است. نتایج حاصل از بررسی یافته ها نشان می دهد به دنبال آغاز تغییرات ساختاری در جامعه به ظهور نهادهای جدید، رشد و توسعه شهر، تغییر تلقی از سکونت، افزایش مهاجرت ها، تغییر طبقات اجتماعی، گرانی و کمبود زمین و مسکن همراه با گسترش بدون مدیریت شهر؛ زمینه هایی چون تاسیس شهرداری با اقداماتی چون تخریب دروازه ها، تعریض خیابان های قدیمی و خیابان کشی های جدید، تغییر شکل زمین و مرزبندی کاربری ها، صدور قوانین و تخصصی شدن معماری و تغییر شیوه آموزش آن، موجب تغییر رابطه درون و بیرون و بنا به آن تغییر سلسله مراتب تقرب به بنا و جانمایی آن، تغییر مفهوم فضای باز و نیمه باز، تغییر کاربری بام، بازشوها و نماها شدند که ابعاد و نمودهای آن در مواردی چون ظهور بناهای برون گرا در جداره خیابان ها، کاسته شدن از مراتب دسترسی و ورود به بنا و تقلیل آن به درگاه، کاهش تنوع در جانمایی بنا، ظهور پدیده اشرف و تاثیر آن در کاربرد انواع فضاها، تغییر روابط فضاهای داخلی با تعریف دسترسی-های مستقیم و کم توجهی به عناصر و فضاهای واسط، کاستن از کیفیات بام به عنوان فضای میانی برای ماندن، بارز شدن نقش درها، پنجره ها و بالکن ها و نماها و کم توجهی به آن ها به روززمان قابل بررسی است.

کلمات کلیدی:

آستانگی، سکونت، دوره پهلوی، مسکن

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1769981>

